

[Ministeren for Landbrug og Fiskeri.]

om Laan, som er ydet i en Tid, hvor vi ikke havde de Byggelaan, der nu er Tale om, saa hvis man kommer alt for højt op, vil det betyde, at det bliver smaa Gaarde, man faar oprettet, og det synes jeg er at gaa noget vidt, naar Talen er om Tillægsjord. Vi har i Forvejen, som det ærede Medlem Hr. N. P. Andreasen siger, mange Tusinde Husmandsbrug, der ligger saa langt nede, og jeg synes, det er vigtigere at faa skaffet Tillægsjord frem til disse end til dem, der har saa store Byggelaan, som der her er Tale om. Men jeg skal ikke afvise en Forhandling om det Spørgsmaal i Udvalget.

Det ærede Medlem ønskede ogsaa, at man med de Laan, der her er Tale om, kunde gaa op til at yde 10 Tiendedele af Omkostningerne ved de Foranstaltninger, der foretages, medens man hidtil har nøjedes med 9 Tiendedele. Jeg synes, det er noget betænkeligt at gaa dertil, men selvfølgelig kan vi ogsaa forhandle om det Spørgsmaal i Udvalget.

Endelig rejste det ærede Medlem et Spørgsmaal, som ikke vedrører Lovforslaget, men som nu ogsaa blev taget op af det ærede Medlem Hr. Valdemar Thomsen, nemlig om man ikke skulde yde en større Støtte fra Staten til de mindre Landbrug, som er daarligst stillede i Øjeblikket, navnlig til Betaling af Renter o. lign.

Jeg er vel vidende om, at de mindre Landbrug i Jylland har haft det overordentlig svært i de sidste Aar. De har gennem de sidste 2—3 Aar i store Dele af Jylland haft en meget daarlig Høst, hvilket har medført, at de har maattet reducere deres Besætninger, da de ikke har kunnet købe hverken Korn eller Foderstoffer i større Omfang; de har saa i Fjor haft en god Høst, men overordentlig mange af dem har, som sagt, i de Aar, der gik forud, reduceret deres Besætninger, saa de i Aar ikke har saa stor en Besætning, at de kan omsætte deres egen Høst. Dog, det vil sige, at de maa købe Besætningerne tilbage, og da Priserne er blevet forhøjet i de Aar, der er gaaet, staa de i den Situation, at de har solgt billigere, end de nu kan købe. Det gør Stillingen endnu vanskeligere for dem, og de Brug kan daarligt eksistere, hvis de skal have deres Indtægt ved Salg direkte fra Marken. Vil man bedømme Husmandsbrugene i Øjeblikket, saa tror jeg, at man maa anlægge den Betragtning, at der er en meget betydelig Forskel i Vilkaarene for Husmandsbrugene paa Øerne og i den bedste Del af Jylland, og paa Husmandsbrug i den Del af Jylland, som har lidt saa

haardt under Tørken. Spørgsmaalet er meget vidtgaaende i sine Konsekvenser, og der kan blive Tale om store Beløb, men jeg har allerede taget Spørgsmaalet op til Overvejelse, idet jeg har været klar over, at Situationen er meget vanskelig for mange af disse mindre Landbrug.

Det ærede Medlem Hr. Chr. R. Christensen, der var Ordfører for Det konservative Folkeparti, syntes, at det i § 22 nævnte Beløb 11 000 Kr. til Jordkøbslaan for Husmandsbrug, der oprettes paa privat indkøbt Jord, burde være noget højere, idet han argumenterede saaledes, at Byggelaanene er gaaet meget højere op end Jordkøbslaanene i Forhold til tidligere. Det er rigtigt, men naar det ærede Medlem og ogsaa andre udtrykkeligt har fremhævet, at Jordprisen ikke er steget tilnærmelsesvis saa meget som Byggeprisen og Inventarpriserne og for øvrigt ogsaa Besætningspriserne, saa er det indlysende, at saa bør Laanene heller ikke stige tilnærmelsesvis saa højt.

Vi kan jo ogsaa forhandle om det Spørgsmaal i Udvalget, men jeg vil dog gerne sige, at man er noget bange for, at en Forhøjelse af Laanene vil betyde en Animering til højere Jordpriser, og endelig vil jeg ogsaa gerne anføre, at man skal være noget varsom med at gøre Brugene alt for store. Jeg mener i og for sig, at Oprettelsen af større Brug er mere økonomisk, men man risikerer let, at Udstykningen faar en helt anden Virkning, end Meningen var, da man begyndte, idet ubemidlede Landmænds, Husmænds og Landarbejderes Børn bliver udelukket fra at faa Brug, naar vi kommer op paa saa store Brug. Selv med de gunstige Betingelser fra Statens Side kræves der saa store Beløb af den enkelte, der gaar ind i det, at de Folk bliver udelukket, og det bliver en Foranstaltning, der i højere Grad kommer de velstillede unge til gode.

Vi er ved at naa saa højt op, at der ingen Tvivl er om, at det, hvis man vil undersøge, hvor Ansøgerne kommer fra nu i Forhold til for en Række Aar siden, vil vise sig, at det nu er en større Procentdel, der kommer fra Gaardmændenes Kreds, og en langt mindre Procentdel, der kommer fra Husmænd og Landarbejdere. Jeg er derfor ikke helt sikker paa, at det vil være rigtigt at forcere Udstykningen paa den Maade. Jeg gør disse Bemærkninger, fordi jeg føler, man er kommet ind i en Skure, der maaske nok kan anføres ikke saa helt faa Betæneligheder ved.

Det ærede Medlem Hr. N. P. Andreasen spurgte, om jeg nu troede, at Beløbet efter